

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
ilova

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

**RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN EPIDEMIOLOGIYA, MIKROBIOLOGIYA,
YUQUMLI VA PARAZITAR KASALLIKLAR ILMIY-AMALIY TIBBIYOT MARKAZI**

**ENTERAL O'TKIR A VA E VIRUSLI GEPATITLAR NOZOLOGIYASI BO'YICHA
TIBBIY YORDAM MILLIY KLINIK STANDARTI**

" TASDIQLAYMAN "

RIEM YuPKIATMning Virusologiya
ITI Direktori
E.I. Musabaev

" " may 2025 y.

**ENTERAL O'TKIR A VA E VIRUSLI GEPATITLAR NOZOLOGIYASIDA TIBBIY YORDAM
KO'RSATISH BO'YICHA MILLIY KLINIK PROTOKOLI**

ENTERAL O‘TKIR A VA E VIRUSLI GEPATITLAR

NOZOLOGIYASI BO‘YICHA TIBBIY XIZMAT KO‘RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI

MILLIY KLINIK STANDART NOZOLOGIYASINING NOMI (KODI), TASHXISLASH VA DAVOLASHGA JALB ETILADIGAN MUTAXASSISLAR NOMI

XKT-10/11 bo‘yicha kodlanishi:	Nozologik nomlanishi:	Nozologiya bo‘yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar		Nozologiya bo‘yicha statsionar sharoitda tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar	
		Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo‘shimcha jalb etiladigan mutaxassislar	Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo‘shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
B 15	O‘tkir gepatit A	Infeksionist, UASH	Gastroenterolog, Xalq tabobati shifokori	Infeksionist	Gastroenterolog, Xalq tabobati shifokori, akusher -ginekolog (homiladorlar uchun) Reanimatolog
B 15.0	Gepatit A jigar komasi bilan	Infeksionist, UASH	Gastroenterolog, Xalq tabobati shifokori	Infeksionist	Gastroenterolog, Xalq tabobati shifokori, akusher-ginekolog (homiladorlar uchun) Reanimatolog
B15.9	Gepatit A jigar komasisiz	Infeksionist, UASH	Gastroenterolog, Xalq tabobati shifokori	Infeksionist	Gastroenterolog, Xalq tabobati shifokori, akusher-ginekolog (homiladorlar uchun) Reanimatolog
B17.2	O‘tkir gepatit E	Infeksionist, UASH	Gastroenterolog, Xalq tabobati shifokori	Infeksionist	Gastroenterolog, Xalq tabobati shifokori, akusher-ginekolog (homiladorlar uchun) Reanimatolog

(shifokor) maslahati (qo'shimcha)								
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								
Asosiy laborator tekshiruvlar	Asosiy: 1. Qonning umumiy (klinik) taxlili	+	+	+	+	+	Kasallik bo'yicha murojat bo'lganida, statsionardan chiqarilish vaqtida va ko'rsatma bo'lganida	
	2. Biokimyoviy ko'rsatkichlar	+	+	+	+	+	Kasallik bo'yicha murojat bo'lganida, statsionardan chiqarilish vaqtida va ko'rsatma bo'lganida	
	3. Serologik ko'rsatkichlar IFA anti-HAV IgM anti-HAV IgG* anti-HEV IgM HBsAg Anti HCV anti HDV* 4. Molekulyar- biologik ko'rsatkichlar PZR VGB* PZR VGC*			+	+	+	Kasallik bo'yicha murojat bo'lganida, statsionardan chiqarilish vaqtida va ko'rsatma bo'lganida	
	*ko'rsatmaga ko'ra							
Qo'shimcha: Bemorni konsultatsiya qilishda yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud laborator tekshiruvlari o'tkaziladi.								

Qo'shimcha laborator tekshiruvlar									
Asosiy instrumental tekshiruvlar	Qorin bo'shlig'i a'zolari UTT		+	+	+	+		Kasallik bo'yicha murojaat bo'lganida statsionardan chiqarish paytida va ko'rsatma bo'lganida	
Izoh:									
Qo'shimcha instrumental tekshiruvlar	Buyrak UTT*		+	+	+	+			
	EKG*								
	*ko'rsatmaga ko'ra								
<p>Qo'shimcha: Bemorni konsultatsiya qilishda yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud instrumental diagnostik tekshiruvlari o'tkaziladi.</p> <p>Izoh: instrumental diagnostik tekshiruvlar birlamchi murojaat qilingan shifokor tomonidan o'tkaziladi.</p> <p>Agarda, boshqa darajadagi tibbiyot muassasasida davolanishga ko'rsatma paydo bo'lsa, shu o'tkazilgan tekshiruv nusxalari bilan yo'naltiriladi.</p> <p>Instrumental diagnostik tekshiruvni takroriy o'tkazilishi, tor mutaxassis yoki statsionar davolanish jarayonida ko'rsatma bo'lganidagina o'tkaziladi.</p>									
*STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA:									
<ul style="list-style-type: none"> ➤ 5 yoshgacha bo'lgan bolalarda quyidagi alomatlardan biri bo'lgan: ichish yoki emizishdan keyin yoki har ovqatdan va ichishdan keyin qusish yoki hushidan ketish; ➤ homilador ayollar; ➤ o'tkir gepatit A va E <u>ning o'rtacha va og'ir shakllari</u>; ➤ yopiq va boshqa muassasalardagi bolalar; ➤ kattalar; ➤ jigar va oshqozon-ichak traktining birgalikdagi patologiyasi mavjud bo'lgan engil shakllar; ➤ sariqlikning ikki haftadan ortiq davom etishi va uning kuchayishi. 									
Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati	
		Ambulator yordam		Statsionar yordam					
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari			
Boshqa turdagi tekshiruvlar	Uy sharoitida dispanser nazorat	Bajariladi	Yo'q	Yo'q	Yo'q	Yo'q	Har 3 kunda laborator tahlillilar normallashtirishga		

							qadar	
	Statsionar davо	Yo'q	Yo'q	Bajariladi	Bajariladi	Bajariladi	Statsionar davо	10 - 28 kungacha
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								

(MEDIKAMENTOZ DAVO)

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davо)		Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Dekstrozaning infuziya uchun eritmasi	v/i 5 %	-	-	+	+	+	Kasallik og'irligiga ko'ra 1 - 2,5 litrgacha	Ko'rsatmaga asosan
Natriya xloridning murakkab eritmasi	v/i (natriy xlorid 8.6 g Kaliy xlorid 300 mg kalsiy xlorid digidrat 330 mg).	-	-	+	+	+	Kasallik og'irligiga ko'ra 1 - 2,5 litrgacha	Ko'rsatmaga asosan
Natriy laktatning murakkab eritmasi	v/i natriy xlorid 6 g kaliy xlorid 400 mg kalsiy xlorid geksagidrat 270 mg natriy laktat	-	-	+	+	+	Kasallik og'irligiga ko'ra 1 - 2,5 litrgacha	Ko'rsatmaga asosan
Fiziologik eritma	v/i 0,9%	-	-	+	+	+	Kasallik og'irligiga ko'ra 1 - 2,5 litrgacha	Ko'rsatmaga asosan

Izoh:

Davolash tadbirlari (qo'shimcha medikamentoz davо)		Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		

UDXK.	150, 250 mg, 300, 500 mg og'iz orqali ichishga	+	+	+	+	+	10-15 mg/kg	1 oy
Prebotiki, probiotiki	10*7 TB og'iz orqali ichishga	+	+	+	+	+	10*7 x 2 maxal	14 kun
Pankreatin	Tab. 25 TB - 100 mg. Og'iz orqali ichishga 2 - 4 tabl. 3 - 4 maxal kuniga						25 TB (100 mg)	14 kun
							150 000 TB/sut lipaz 10000 TB amilaza 8000 TB proteaza 600 TB lipaza 25000 TB amilaza 18000 TB proteaza 1000 TB	14 kun
Metoklopramid	Amp. 0,5%-2 ml v/i va m/o Kattalarga: 10-20 mg 1-3 marta/sut 6 yoshdan katta bolalarga 5 mg sutkasiga 1-3 marta Tab. 10 mg Kattalarga ichishga 5-10 mg 3-4 marta/sut. 6 yoshdan katta bolalarga 5 mg dan sutkasiga 1-3 marta.			+	+	+	1 ml	3 kun
Ademetionin	Ichishga sutkalik doza 800-1600 mg ni tashkil qiladi. Vena ichiga yoki mushak orasiga yuborilganda sutkalik doza 400-800 mg ni tashkil qiladi.			+	+	+	400 - 1000	14 kungacha
Glutation	v/i 600, 1200 mg			+	+	+	600 - 1200	14 kungacha
Fosfolipidlar	v/i 50, 250, 500 mg Kapsulalar 35, 65, 300,400 mg og'iz	+	+	+	+	+	50 - 500 mg	14 kundan boshlab bioximiyaviy

	orqali ichishga							ko'rsatkichlar normallashtirishga qadar
Smektit dioktaedrik	Ichish uchun suspenziya tayyorlanadigan poroshok 3 gr.	+	+	+	+	+	3 gr	14 kundan boshlab bioximiyaviy ko'rsatkichlar normallashtirishga qadar
Kolloid dioksid kremniy	Ichish uchun suspenziya tayyorlanadigan poroshok: 12 g, 25 g yoki 50 g	+	+	+	+	+	12- 50 g	7 kundan boshlab bioximiyaviy ko'rsatkichlar normallashtirishga qadar
<u>Gepatit A jigar komasi bilan</u>								
Parenteral oziqlanish uchun aminokislotalar	v/i			+	+	+	200 – 400 ml	7 kundan boshlab bioximiyaviy ko'rsatkichlar normallashtirishga qadar
Natriy oksibuturat	30-120 mg/kg, m/i - 100-150 mg/kg, og'iz orqali ichishga - 40-200 mg/kg.			+	+	+	30 – 150 mg	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi
Furosemid	v/i og'iz orqali ichishga 40 mg			+	+	+	40 – 400 mg	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi
Albumin	10% albumin eritmasi vena ichiga tomchilab, 50-60 tomchi/min tezlikda, ta'sirga erishilgunga qadar har kuni 1-2 ml/kg eritma miqdorida yuboriladi. Maksimal bir martalik doza 200 ml ni tashkil qiladi. Pediatriyada			+	+	+		Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi

	preparatning dozasi bemorning ko'rsatkichlari, klinik holati va tana vaznini hisobga olgan holda individual ravishda belgilanadi. Tavsiya etilgan martalik doza 0,5 dan 1,0 g / kg gacha.							
Prednizolon	30 mg			+	+	+	30 mg	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi
Deksametazon	4 mg/ml			+	+	+	4 mg/ml	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi
Aminokapron kislotasi eritmasi	5%			+	+	+	5%	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi
Plazma	v/i			+	+	+		Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi
Papaverin gidrokslorid	Tab. 40 mg Amp. 2%-2 ml (40 mg/2 ml) Og'iz orqali ichishga 40-60 mg dan sutkasiga 3-5 maxal. Rektal 20-40 mg dan sutkasiga 2-3 marta. Mushak orasiga, teri ostiga yoki vena ichiga bir martalik yuborish dozasi kattalar uchun 10-20 mg ni tashkil etadi; dorini yuborish intervali 4 soatdan kam bo'lmasligi kerak.			+	+	+	20 mg	14 kundan boshlab bioximiyaviy ko'rsatkichlar normallashtirishga qadar

	Keksa yoshdagi bemorlar uchun boshlang'ich bir martalik doza 10 mg dan oshmasligi kerak. 1 yoshdan 12 yoshgacha bolalar uchun maksimal bir martalik doza 200-300 mg/kg.							
Drotaverin	Kattalarga 40-80 mg dan sutkasiga 3 marta. Bolalarga 3 yoshdan 6 yoshgacha 40-80 mg sutkasiga 3 maxal. Bolalarga yoshiga nisbatan dozalarda.			+	+	+	20 mg	14 kundan boshlab bioximiyaviy ko'rsatkichlar normallashtirishga qadar
Platifillin	Teri ostiga yuborish uchun eritma 2 mg/1 ml			+	+	+		14 kundan boshlab bioximiyaviy ko'rsatkichlar normallashtirishga qadar
Laktuloza	Og'iz orqali ichishga Sirop 100 ml (667 mg/1 ml) Jigar komasi, (pre) koma, ensefalopatiya holatida: Dastlabki dozasi kuniga 3 marta 30-45 ml dan.			+	+	+	30-45 ml	14 kundan boshlab bioximiyaviy ko'rsatkichlar normallashtirishga qadar
Syefalosporinlar va boshqa b-laktam antibiotiklar Tizimli ta'sirga ega antibiotiklar Sefazolin,	V/i va m/o Kattalar: 2,0-6,0 g/sut 2-3 maxal yuborishga; Bolalar: 50-100 mg/kg/sut 2-3 maxal yuborishga			+	+	+	250, 500, 1000 mg	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi
Syefalosporinlar va boshqa b-laktam antibiotiklar Tizimli ta'sirga ega	V/i, m/o bolalarga 20-80 mg/kg /sut, 1-2 mar/sut Kattalar: 250, 500, 1000 mg			+	+	+	250 - 1000 mg	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi

antibiotiklar Seftriakson								
Metronidazol	0,5% 100 ml v/i Kattalar: 0,5 g xar 8-12 s Bolalar: 7,5 mg/kg xar 8 s Sekin infuziya yo'li bilan 30-60 min davomida yuboriladi.			+	+	+	250 mg	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi
Rifaksimin	Ichishga kattalar va 12 yoshdan oshgan bolalarga xar 8 soatda 200 mg yoki xar 8-12 soatda 400 mg buyuriladi.			+	+	+	200 – 550 mg	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi
L-ornitin L-aspartat	v/i 1 ampula - 5 g substansiya, in'yeksiya uchun suv 10 ml gacha, ampula tarkibini 500 ml gacha infuzion eritma bilan eritiladi			+	+	+	200 mg	Ko'rsatmaga asosan individual tanlanadi

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)

(DAVOLOVCHI OVQATLANISH/PARHEZ)

Ovqatlanish tartibi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
Parhez stoli va uning davomiyligi	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
1.Parhez stoli №5, 5A	+	+	+	+	+
Izox:					

(DISPANSERIZATSIYA)

(Dispanserizatsiya tadbirlari)	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar	Dispanser nazorati muddati
--------------------------------	-----------------------	---------	------	-----------	----------------------------

				minimal soni	
1. OSH 2. infeksiyalar 3. Akusher ginekolog (xomiladorlikda)	Shifokorning klinik va fizikal tekshiruvlari	+	+	1 – 3 marta	1. yengil va o‘rtacha og‘irlikdagi bemorlar uchun gepatit (A ning rekonvalessentlari salomatlik holatida qonning biokimyoviy ko‘rsatkichlarida o‘zgarishlar bo‘lmagan taqdirda) - 1 oy ; 2. og‘ir shakli bo‘lganlar uchun (ko‘rsatkichlarning me‘yordan chetga chiqish saqlanib qolgan holda) - 3 oy
Izoh:					
Laborator tekshiruvlar	Umumiy qon taxlili	+	+	1 – 3 marta Kasallikning og‘irlikiga ko‘ra.	1. yengil va o‘rtacha og‘irlikdagi bemorlar uchun gepatit -1 oy; 2. og‘ir shakli bo‘lganlar uchun - 3 oy
	ALT, AsT, bilirubin	+	+	1 – 3 marta Kasallikning og‘irlikiga ko‘ra	1. yengil va o‘rtacha og‘irlikdagi bemorlar uchun gepatit -1 oy; 2. og‘ir shakli bo‘lganlar uchun - 3 oy
Izoh: 1. Birlamchi shifoxonada davolanib chiqqandan so‘ng 1 oy davomida shifokor nazoratida bo‘ladi 2. Ko‘rsatmaga muvofiq boshqa tor mutaxassisslar ko‘ruvi va qo‘shimcha tekshiruvlar o‘tkazish; 3. Kasallik residivi yoki asoratlangan holatida yo‘llanma asosida statsionar davoga yuborish					
Instrumental tekshiruvlar	Qorin bo‘shlig‘i a‘zolari UTT				1. yengil va o‘rtacha og‘irlikdagi bemorlar uchun gepatit -1 oy; 2. og‘ir shakli bo‘lganlar uchun - 3 oy
Izoh:					

(BIRLAMCHI, IKKILAMCHI VA UCHLAMCHI PROFILAKTIKA/ SKRINING)

Profilaktika tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
	Emlash				
	Epidemiyaga qarshi tadbirlarni	+	+	doimiy	doimiy

	o'tkazish				
Izoh: Emlash tavsiya etiladi va xususiy emlash markazlarida amalga oshiriladi					
Profilaktika usullar	1. Birlamchi profilaktika – VGA ga qarshi emlash VGE ga qarshi emlash mavjud emas				
	2. Ikkilamchi profilaktika - epidemiyaga qarshi tadbirlarni o'tkazish	+	+	doimiy	doimiy
Izoh: O'VGAning spesifik profilaktikasi uchun gepatit A ga qarshi immunitetning yo'qligi ko'rsatma bo'lib hisoblanadi.					

(REABILITATSIYA)

Reabilitatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy Sharoitida	OSHP/OP / KTMP	Statsionar sharoitida	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Infekcionista UASH , Xalq tabobati shifokori	Dietoterapiya			yengil va o'rtacha og'irlikdagi shakllari bilan kasallanganlar	-1 oy;	
	Dietoterapiya	Na'matak, shirinmiya o'lmas zirk talxa qoqigul 1 litr suvga 1 choy qoshiq 200 grdan 3 maxal ovqatdan oldin. Bir choy qoshiq tabiiy preparatni qaynatmasini bir sutka davomida iste'mol qilinadi		og'ir shakli bilan kasallanganlarda	3 oy	
	Jismoniy faoliyat			og'ir shakli bilan kasallanganlarda	3 oy chegaralanish	